

**Procedury postępowania
w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych
W Niepublicznej Szkole Podstawowej
„KMK KOS” w Kosowie**

Podstawa prawne:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ((Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- Statut Niepublicznej Szkoły Podstawowej „KMK KOS” w Kosowie
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003, Nr 139, poz. 1130 ze zm.)

Spis treści

1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole	
2. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.....	7
3. Podłożenie ładunku wybuchowego.....	11
4. Podłożenie podejrzanego pakunku.....	13
5. Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.....	16
6. Interwencja policji na terenie szkoły – procedura postępowania.....	20
7. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. fali.	25
8. Sytuacje, w których zachowanie ucznia względem nauczyciela lub innego pracownika szkoły może być traktowane jako przestępstwo.....	28
9. Procedura postępowania w przypadku zakłócania przez ucznia przebiegu zajęć edukacyjnych.....	30
10. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.....	31
11. Procedura postępowania wobec ucznia korzystającego z wyrobów tytoniowych w budynku szkolnym, na terenie kompleksu szkolnego i w pobliżu szkoły (w tym e-papierosów).....	35
12. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.....	36
13. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.....	38
14. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.....	40
15. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.....	41
16. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.....	43
17. Procedura „Niebieskiej karty”.....	45
18. Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole.....	49
19. Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego.....	53
20. Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego.....	55
21. Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych - procedura reagowania.....	56
22. Cyberprzemoc – procedura reagowania.....	59
23. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią – procedura reagowania.....	63
24. Łamanie prawa autorskiego – procedura reagowania.....	66
25. Procedura postępowania w przypadku skreślenia ucznia z listy uczniów.....	69

26. Procedura postępowania w przypadku nieuczęszczania na zajęcia edukacyjne uczniów nieletnich i pełnoletnich.....	71
27. Procedura egzekwowania obowiązku nauki.....	72
28. Procedura rozliczania frekwencji uczniów przez wychowawcę oddziału.....	73
29. Procedury zwalniania ucznia z zajęć edukacyjnych.....	75
30. Przestrzeganie zasad i obowiązków określonych w przepisach dotyczących zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.....	76
31. Postępowanie w przypadku dewastacji mienia.....	77
32. Procedura - zamach samobójczy ucznia.....	78
33. Procedury. Żałoba po śmierci ucznia.....	80
WAŻNE TELEFONY:.....	81

1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole

Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, dzwonka elektronicznego sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.

W dużej liczbie przypadków wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem:

1) wybranie numeru odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia
- nazwę i adres szkoły
- imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
- telefon kontaktowy
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie

2) potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby:

- **Policja 997**
- **Straż Pożarna 998**
- **Pogotowie Ratunkowe 999**
- **Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112**

- **Pogotowie Energetyczne 991**
- **Pogotowie Gazowe 992**
- **Pogotowie Ciepłownicze 993**
- **Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994**
- **Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987**
- **Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226**

Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Musimy wiedzieć, że od tej chwili bezwzględnie podporządkowujemy się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w tym momencie mamy zajęcia. Akcją nie może kierować wiele osób, bo prowadzi to tylko do dezorientacji i możliwości wybuchu paniki. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki. Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:

- 1) słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela
- 2) bądź opanowany, nie ulegaj panice

3) po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela

4) pomagaj osobom słabszym

5) bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym

6) nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).

2. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

- Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się)
- szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób
- Wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę
- Zaopiekuj się uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniami, którzy potrzebują pomocy - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
- Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia
- Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji

Zastłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego

Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników

Stań poniżej linii okien, zejź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników

Zejź z linii strzału, połoź się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz

Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma

Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi

W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

- Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników
- Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej

- Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu
- Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji
- Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji
- Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu
- Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców
- Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane
- Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców
- Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty
- Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
- Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar

- Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
- Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników
- Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
- Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego
- Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową
- Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców
- Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku
- Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne
- Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych³. Podłożenie ładunku wybuchowego

Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielenie wielkiej liczby produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

- 1) Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji dla identyfikacji sprawcy alarmu
- 2) Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje - w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji
- 3) Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
- 4) Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
- 5) Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
- 6) Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji
- 7) Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
- 8) W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły
- 9) Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

4. Podłożenie podejrzanego pakunku

Podejrzaný pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją. W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

- 1) Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku - należy założyć, że podejrzaný pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona
- 2) Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania
- 3) Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala) - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznaney substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji
- 4) Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
- 5) Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku
- 6) Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
- 7) Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
- 8) W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły
- 9) Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

Instrukcja postępowania w przypadku podejrzenia podłożenia na terenie szkoły ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku:

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury:

Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów

Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje

Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury

Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji

Nie używaj telefonu komórkowego

Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia

Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb

W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi

Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu

Stwierdzenie podejrzanego pakunku:

Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku

Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku

Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)

Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury

Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji

Nie używaj telefonu komórkowego

Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb

W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi

Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu

Sposób prowadzenia ewakuacji:

Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę administratora budynku (wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury) lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami.

Telefony alarmowe:

Policja 997

Telefon alarmowy 112

Sposób powiadamiania służb:

Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje: nazwę i adres szkoły, rodzaj stwierdzonego zagrożenia, imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję, telefon kontaktowy, zrealizowane przedsięwzięcia potwierdź przyjęciem zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie.

5. Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, bruceloza etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

SYTUACJA, GDY NASTĄPIŁO SKAŻENIE SZKOŁY (SZKOŁA OTRZYMUJE INFORMACJĘ O MOŻLIWYM SKAŻENIU SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ - NP. TELEFON O ZAMIARZE ATAKU)

Należy wówczas:

- 1) zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
- 2) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku
- 3) w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
- 4) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
- 5) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji

- 6) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
- 7) do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych
- 8) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

**SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ,
A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE NATYCHMIAST LUB SZYBKO PO JEGO POJAWIENIU SIĘ.**

Należy wówczas:

- 1) nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
- 2) aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
- 3) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
- 4) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
- 5) powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję
- 6) zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń
- 7) natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia
- 8) jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka

- 9) po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń
- 10) w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
- 11) sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
- 12) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
- 13) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji
- 14) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
- 15) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

**SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ,
A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE PÓŹNO, NP. GDY POJAWIŁY SIĘ OBJAWY REAKCJI NA
SUBSTANCJĘ LUB/I OGNISKA ZACHOROWAŃ:**

Należy wtedy:

- 1) nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
- 2) powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję
- 3) przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się

- 4) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
- 5) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzaną substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
- 6) ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły
- 7) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia
- 8) w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny
- 9) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

6. Interwencja policji na terenie szkoły – procedura postępowania

Policja może interweniować na terenie szkoły w rezultacie wezwania przez dyrektora szkoły, przez rodziców uczniów lub przez innych świadków zdarzenia, a także w wyniku prowadzonych przez nią czynności służbowych.

Podejmując decyzję o wezwaniu policjantów na interwencję, dyrektor szkoły musi kierować się dobrem uczniów oraz ich bezpieczeństwem. Są takie sytuacje, gdy dyrektor ma obowiązek prawny wezwać Policję:

Zgodnie z art. 4 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Przeszukania i przesłuchania uczniów.

Dokonując interwencji na terenie szkoły, policjant może dokonać czynności przeszukania ucznia oraz jego plecaka. Policja zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji ma prawo do przeszukania osób i pomieszczeń w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw. Czynność przeszukania, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem w wypadkach niecierpiących zwłoki reguluje art. 308 kodeksu postępowania karnego oraz w przypadku nieletnich, art. 32e § 1 cytowanej ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Ważne:

Czynność taka może być wykonana wyłącznie w przypadku uzasadnionego podejrzenia posiadania przez konkretną osobę rzeczy pochodzących z przestępstwa, mogących służyć do jego popełnienia lub których posiadanie jest zabronione. Przeszukanie osoby powinno nastąpić przy spełnieniu wyżej wymienionych warunków.

Policja interweniując na terenie szkoły może również użyć do czynności przeszukania psa służbowego. Psy służbowe używane są m.in. do: przeszukiwania terenu, pomieszczeń, pojazdów, statków żeglugi śródlądowej, morskich i powietrznych lub przesyłek i bagaży w celu:

- a) odnalezienia osób lub przedmiotów,
- b) wyszukania śladów pozostawionych przez ludzi,
- c) wyszukania zapachów materiałów wybuchowych,
- d) wyszukania zapachów narkotyków,
- e) wyszukania zapachu zwłok ludzkich.

W sytuacji podejrzenia, że w plecaku czy np. w odzieży lub innych podręcznych przedmiotach ucznia mogą znajdować się narkotyki, dyrektor szkoły zawiadamia jednostkę Policji. Policja przeprowadzi interwencję adekwatną do sytuacji.

W ramach prowadzonych czynności na terenie szkoły, policjant lub policjanci mogą również przesłuchać nieletniego ucznia na terenie szkoły. Przesłuchanie nieletniego przez Policję odbywa się w obecności rodziców, którym przysługuje władza rodzicielska, albo opiekuna lub obrońcy nieletniego, a jeżeli zapewnienie ich obecności byłoby w danym wypadku niemożliwe, należy wezwać wskazaną przez nieletniego osobę mu bliską, przedstawiciela szkoły, do której nieletni uczęszcza, asystenta rodziny, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub przedstawiciela organizacji społecznej, do której zadań statutowych należy oddziaływanie wychowawcze na nieletnich lub wspomaganie procesu ich resocjalizacji.

Ważne:

Ani dyrektor, ani żaden z pracowników szkoły, nie ma prawnych możliwości odmówienia możliwości przesłuchania ucznia na terenie szkoły. Co więcej, utrudnianie wykonywania czynności służbowych Policji jest wykroczeniem.

Przepisy prawa zezwalają policjantom zarówno na przeprowadzenie interwencji, dokonanie rozpoznania, jak i przesłuchanie ucznia na terenie szkoły, oraz do legitymowania osób przebywających w szkole. Policja może też w razie potrzeby umieścić nieletniego w policyjnej izbie dziecka, o ile zachodzi podejrzenie, że popełnił on czyn karalny, a jednocześnie istnieje

obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego czynu lub jeśli nie można ustalić tożsamości podejrzanego.

Policja zbiera i utrzuła dowody przejawów demoralizacji oraz czynów karalnych w wypadkach

niecierpiących zwłoki, a w razie potrzeby dokonuje zatrzymania nieletniego. Sąd rodzinny może zlecić Policji dokonanie określonych czynności, a w wyjątkowych wypadkach może zlecić dokonanie czynności w określonym zakresie. Po dokonaniu ww. czynności sprawę przekazuje się niezwłocznie sądowi rodzinnemu. Policja może wykonać czynności niecierpiące zwłoki, zanim sąd wyda decyzję o wszczęciu postępowania.

Ważne:

Policja może zatrzymać, a następnie umieścić w policyjnej izbie dziecka nieletniego, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełnił czyn karalny, a zachodzi uzasadniona obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego czynu albo gdy nie można ustalić tożsamości nieletniego.

Interwencja policji na terenie szkoły - obowiązki dyrektora szkoły.

Dyrektor szkoły nie ma wpływu na rodzaj czynności, jakich na terenie szkoły wobec uczniów będzie wykonywała Policja, jednak ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer jego legitymacji służbowej w celu sporządzenia własnej dokumentacji albo w razie wątpliwości sprawdzenia na Policji czy osoby legitymujące się jako policjanci faktycznie nimi są. Nie zawsze bowiem czynności służbowe policjanci wykonują w służbowym umundurowaniu, stąd też dyrektor może mieć uzasadnione wątpliwości co do tożsamości osób prowadzących interwencję w szkole.

Ważne:

Jeśli interwencja policji nie wynika z wezwania dyrektora szkoły, policjanci powinni także zapoznać dyrektora szkoły z powodami swojej obecności w szkole oraz powodami podjęcia czynności służbowych wobec nieletniego ucznia, w stopniu na jaki pozwala na to dobro ucznia i dobro postępowania wyjaśniającego.

Obowiązki szkoły związane z przesłuchaniem nieletniego sprowadzają się do zapewnienia odpowiednich warunków tego przesłuchania, a więc do zapewnienia pomieszczenia do przesłuchania ucznia. Na żądanie (lub w uzgodnieniu z) Policji, szkoła powinna niezwłocznie powiadomić rodziców lub opiekunów ucznia lub innych wskazanych przepisami prawa osób o czynnościach podjętych przez Policję i poinformowania ich o obowiązku stawienia się w szkole w celu wzięcia udziału w przesłuchaniu ich dziecka. Na żądanie Policji wyznaczyć przedstawiciela szkoły, który weźmie udział w przesłuchaniu nieletniego ucznia.

Dyrektor szkoły w sytuacji gdy, zaistniała sytuacja nie wymaga natychmiastowej interwencji Policji może skontaktować się z policjantem zajmującym się problematyką nieletnich w jednostce Policji i przedstawić zaistniałą sprawę. W komendach miejskich, powiatowych oraz w dużych komisariatach miejskich Policji funkcjonują Zespoły ds. Nieletnich i Patologii, które zajmują się kompleksowo zagadnieniem demoralizacji i przestępczości wśród dzieci i młodzieży. O udzielenie pomocy dyrektor może również zwrócić się do policjanta – dzielnicowego, który jest zobowiązany do podejmowania niezbędnych przedsięwzięć zmierzających do zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń w obsługiwanym rejonie służbowym.

Przeszukania odzieży lub plecaka ucznia może dokonać wyłącznie policja. Nauczyciel nie ma prawa tego zrobić. Na terenie szkoły policja może dokonać przeszukania w celu:

- wykrycia lub zatrzymania albo przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej,
- znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym.

Ważne:

Policja może dokonać przeszukania pomieszczeń i innych miejsc, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że osoba podejrzana lub rzeczy tam się znajdują. W celu znalezienia rzeczy i pod warunkiem określonym w tym przepisie można też dokonać przeszukania osoby, jej odzieży i podręcznych przedmiotów.

Przeszukanie powinno być dokonane zgodnie z celem tej czynności, z zachowaniem umiaru i poszanowania godności osób, których ta czynność dotyczy, oraz bez wyrządzania niepotrzebnych szkód i dolegliwości. **Nauczyciel nie ma także uprawnień do**

przesłuchiwania nieletnich sprawców czynów karalnych. O popełnieniu takiego czynu szkoła ma obowiązek niezwłocznie powiadomić policję lub sąd rodziny. **W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia czynu karalnego nauczyciel ma obowiązek zabezpieczyć miejsce zdarzenia, nie pozwolić na zatarcie śladów i dowodów.**

W przypadku dokonania przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 lat szkoła ma obowiązek powiadomić prokuraturę lub policję.

Ważne:

W przypadku podejrzenia, że uczeń jest w posiadaniu substancji przypominającej narkotyk, dyrektor szkoły powinien niezwłocznie powiadomić jednostkę Policji o zdarzeniu. Ani on, ani nauczyciel nie może odebrać substancji uczniowi, transportować jej celem przekazania Policji bowiem wtedy byłby w posiadaniu narkotyku (jeśli substancja ta byłaby narkotykiem).

7. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. fali

Osoby odpowiedzialne:

Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje: dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog szkolny. Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

Sposób postępowania:

1. Agresja fizyczna

- Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
- Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną (jeśli taka jest w szkole), pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.
- W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
- Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
- Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.

- Pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
- Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,
- W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach. W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie szkoły.

2. Agresja słowna

- Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska
- Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga/psychologa.
- Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
- Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
- O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
- Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,
- W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.

- W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.
- Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.

Należy:

- zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury.
- brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury.
- mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury
- znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury.
- szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury.
- stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

8. Sytuacje, w których zachowanie ucznia względem nauczyciela lub innego pracownika szkoły może być traktowane jako przestępstwo

1. Groźba karalna – art. 190 Kodeksu Karnego:

„...kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2...”

- 1) przeciwko osobie: pobicie, zabicie, okaleczenie, fałszywe oskarżenie itp.;
- 2) przeciwko mieniu osoby: zniszczenie samochodu, spalenie domu, wybite szyb, itp.;
- 3) ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

2. Zmuszanie do określonego zachowania – art. 191 Kodeksu Karnego:

„...kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia podlega karze pozbawienia wolności do lat 3...”

- 1) przemoc w sensie bezpośrednim: przytrzymanie, wypchnięcie, niewypuszczenie do pomieszczenia, itp.;
- 2) zmuszanie do zachowania niezgodnego z wolą osoby;
- 3) ściganie następuje z urzędu.

3. Zniesławienie – art. 212 Kodeksu Karnego:

„...kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu, rodzaju działalności podlega karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 1 roku...”

- 1) niekompetencja, alkoholizm, uzależnienie od środków psychoaktywnych itp.;
- 2) ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

4. Zniewaga – art. 216 Kodeksu Karnego:

„...kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do tej osoby dotarła podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności...”

- 1) pogarda wyrażona słownie, na piśmie, gestem, obelżywym wizerunkiem, działaniem lub zaniechaniem, itp.;
- 2) ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

5. Naruszenie nietykalności cielesnej – art. 217 Kodeksu Karnego:

„...kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 1 roku...”

- 1) uderzenie ręką, kopnięcie, popchnięcie, przewrócenie, pociągnięcie za włosy, przewrócenie, oplucie, rzucenie w osobę jakimś przedmiotem, oblanie wodą lub nieczystościami, itp.;
- 2) ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

9. Procedura postępowania w przypadku zakłócania przez ucznia przebiegu zajęć edukacyjnych

1.Uczniowi, który dezorganizuje lekcje nauczyciel musi zwrócić uwagę na niewłaściwe zachowanie i poinformować go, że jeśli nie przestanie się tak zachowywać zostanie ukarany negatywną uwagą z wpisem do dziennika elektronicznego

2.Jeśli uczeń po ustnym upomnieniu nadal swoim zachowaniem dezorganizuje lekcję, nauczyciel wysyła przewodniczącego klasy lub inną osobę z trójki klasowej po pedagoga lub dyrektora, wicedyrektora, psychologa. Uczniowi wpisuje uwagę dotyczącą zachowania oraz odnotowuje fakt w dzienniku elektronicznym.

3.w/w osoby zabierają ucznia, który resztę lekcji spędza poza oddziałem (zgodnie ze statutem szkoły)

4.Trzykrotny pobyt ucznia powoduje podjęcie działań wychowawczych przez pedagoga i wychowawcę (kontrakt, rozmowa z uczniem i rodzicami, inne działania zmierzające do zmiany zachowania).

5.Nieobecność ucznia na lekcji nie stanowi podstawy do usprawiedliwienia braku notatek lub braku wiadomości z tej lekcji.

10. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

Dyrektor szkoły, pedagog szkolny/psycholog szkolny

Podstawy uruchomienia procedury:

Wystąpienie zagrożenia:

- (1) rozpowszechnianiem środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu,
- (2) zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub spożycia alkoholu oraz
- (3) zdrowia ucznia w wyniku wypadku w szkole lub poza nią.

Sposób działania:

1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy:

- zachować szczególne środki ostrożności
- zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem
- powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję
- ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji
- opracować i prowadzić projekty edukacyjne dot. w/w problematyki.

2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy:

- odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego
- powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję
- zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji
- zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni
- powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce

- przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka
- rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
- podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.

3. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:

- powiadomić wychowawcę klasy ucznia
- odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
- powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
- powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki
- poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

4. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami:

- przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
- poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego
- w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
- poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
- wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem.

- zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
- wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

5. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”:

- przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
- w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- poinformować pedagoga/psychologa szkolnego
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
- poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
- wezwać karetkę pogotowia ratunkowego
- wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji
- udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się
- opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
- wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

6. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:

- szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję
- powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania
- szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia
- szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem
- szkoła współpracuje z Ośrodkiem Wychowawczym, w którym umieszczono ucznia
- szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności.

Obowiązki pracowników szkoły:**Należy:**

- zapoznać się ze skutecznymi działaniami profilaktycznymi.
- zapoznać się z rodzajami i wyglądem środków odurzających.
- zapoznać się z symptomami wskazującymi na odurzenie narkotykiem.
- zapoznać się z symptomami nadużycia alkoholu.
- zapoznać się z symptomami zachowania dealerów środków odurzających.
- prowadzić regularnie zajęcia z zakresu zagrożenia zdrowia środkami niebezpiecznymi.
- prowadzić systematyczne zajęcia z zakresu stosowania obowiązującego w szkole Prawa.
- realizować projekty edukacyjne z uczniami o współczesnych zagrożeniach.
- prowadzić cykliczne szkolenia dla rodziców o zagrożeniach zdrowia dzieci.
- prowadzić ciągłą obserwację uczniów w kontekście ich zdrowia i bezpieczeństwa.
- poznać nazwy instytucji pomocowych zajmujących się uzależnieniami
- zapoznawać się na bieżąco z przepisami obowiązującego Prawa w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa uczniów.
- zapoznawać się z programami rekomendowanymi, które możesz upowszechniać w swojej szkole (www.programyrekomendowane.pl)

11. Procedura postępowania wobec ucznia korzystającego z wyrobów tytoniowych w budynku szkolnym, na terenie kompleksu szkolnego i w pobliżu szkoły (w tym e-papierosów)

1. Nauczyciel egzekwuje bezpieczne wyrzucenie papierosa przez ucznia.
2. E-papierosa odbiera uczniowi i przekazuje wychowawcy klasy.
3. Uczeń jest zobowiązany do podania nauczycielowi swoich danych osobowych (imię, nazwisko, klasa).
4. Nauczyciel wpisuje do dziennika informację o korzystaniu przez ucznia z wyrobów tytoniowych na terenie szkoły (w tym e-papierosów).
5. Wychowawca oddziału uruchamia system kar zgodny z zapisami statut zespołu szkół oraz wewnątrzszkolnym systemem oceniania osiągnięć uczniów oraz zachowania.
6. Odbiór e-papierosa przez Rodziców ucznia

12. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, a w przypadku jego nieobecności pedagog/psycholog szkolny.

Sposób działania:

1. Kradzież lub wymuszenie przedmiotu znacznej wartości:

- Działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie
- Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły
- Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły
- Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich Policji
- Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika **szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia. Może to zrobić tylko Policja)**
- We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
- Dyrektor szkoły winien wezwać rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców
- Należy powiadomić Policję.

- Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

Otrzymanie przez ucznia prawomocnego wyroku ukończenia postępowania karnego:

- Po otrzymaniu zawiadomienia z sądu o prawomocnym ukończeniu postępowania karnego wobec ucznia dyrektor szkoły niezwłocznie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej winien przedstawić treść zawiadomienia.
- Rada Pedagogiczna może podjąć decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów.
- Następnie dyrektor szkoły powiadamia o decyzji Rady Pedagogicznej rodziców.
- Dyrektor - na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego - wydaje decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.

13. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. osoba wyznaczona w przypadku nieobecności W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób działania:

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.

- w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego
- w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji
- następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu
- wychowawcy klas oraz pedagodzy szkolni winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie
- w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawy molestowania
- wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia)
- dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawy na temat zdarzenia
- dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/ucznem

Podstawy prawne uruchomienia procedury:

Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;

14. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

Osoby odpowiedzialne za zarządzenie:

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób działania:

- W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu
- W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia
- Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły
- Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań
- Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

15. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów

Osoby odpowiedzialne za zarządzenie:

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób działania:

- W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
- W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczenica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
- Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
- W sytuacji, gdy szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem,

psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

- Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.
- W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
- Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
- Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

Podstawa prawna:

Kodeks Karny: art. 18 § 3, art. 203, art. 204.

16. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób postępowania:

- Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
- W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach
- Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
- Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim
- Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
- W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły

pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.

- Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.
- Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.
- W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

17. Procedura „Niebieskiej karty”

Szkoła udzielając pomocy krzywdzonemu dziecku powinna kierować się następującymi zasadami:

1. Nadzór nad działaniami związanymi z pomocą sprawuje dyrektor szkoły, który udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w pomoc danemu dziecku.
2. Pedagog szkolny powinien być koordynatorem pomocy krzywdzonemu dziecku. Dyrektor szkoły może powierzyć zadania związane z koordynacją innej osobie, przy czym zadania te pozostają nadal w rejestrze prowadzonym przez pedagoga.
3. Każdy pracownik szkoły, który poweźmie podejrzenie, że dziecko może być ofiarą przemocy domowej, ma obowiązek udzielić mu pomocy i przekazać informację o swoich spostrzeżeniach pedagogowi szkolnemu, wychowawcy danego ucznia lub dyrektorowi szkoły.
4. W przypadku potwierdzenia przesłanek podejrzenia o stosowaniu przemocy w stosunku do krzywdzonego dziecka bezwzględnie wszczynana jest procedura „Niebieskie Karty”.
5. W przypadku wystąpienia przesłanek mogących świadczyć o bezpośrednim zagrożeniu życia lub zdrowia dziecka zawiadamia się pracownika socjalnego, sąd rodzinny lub niezwłocznie składa się zawiadomienie do prokuratury rejonowej lub na policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
6. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być przeprowadzane w miarę możliwości w obecności psychologa.
7. Pomoc dziecku krzywdzonemu powinna mieć charakter kompleksowy i odbywać się na podstawie długofalowego programu. Interwencja powinna trwać

do czasu całkowitej poprawy sytuacji dziecka, nie zaś do momentu zaangażowania innych organów (sądu rodzinnego, organów ścigania).

8. Wszelkie działania związane z diagnozą i udzielaną pomocą winny być dokumentowane.

Szczegółowe zadania pracowników szkoły:

1. Wychowawca wraz z pedagogiem lub współpracującą z nim osobą zaufaną dokonują analizy informacji, w tym czynników ryzyka krzywdzenia dziecka, występujących w konkretnej rodzinie.

2. Pedagog szkolny przeprowadza konsultacje:

- z pracownikiem socjalnym, w celu uzyskania danych o sytuacji rodzinnej
- z wywiadu środowiskowego. W przypadku braku danych zgłasza wniosek
- przeprowadzenie takiego wywiadu;
- z dzielnicowym w celu uzyskania informacji o ewentualnych interwencjach;
- z kuratorem sądowym (jeżeli dana rodzina objęta jest kuratelą) w celu
- uzyskania informacji o sprawowanym nadzorze.

3. Wychowawca z pedagogiem/osobą wyznaczoną i osobą zaufaną ustalają, kto z nich (jednoosobowo) przeprowadzi rozmowę diagnostyczną z dzieckiem. Rozmowa taka powinna być prowadzona tylko jeden raz.

4. Rozmowa diagnostyczna z dzieckiem.

5. Na podstawie wszystkich uzyskanych informacji następuje określenie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, w tym konieczności lub braku konieczności odizolowania dziecka od rodziny.

6. Po diagnozie, w wyniku której określa się, że istnieje realne zagrożenie dla życia dziecka ze strony jego rodziny - pedagog/osoba wyznaczona, wypełnia – zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty” (str. 10) – „Niebieską Kartę A” i niezwłocznie przekazuje ją przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego;

7. W przypadku, gdy w wyniku diagnozy nie podejrzewa się stosowania przemocy:

- pedagog/osoba wyznaczona i wychowawca oceniają szansę współpracy przynajmniej z jednym z rodziców,
- przeprowadzają rozmowę z rodzicem/rodzicami,

- pedagog/osoba wyznaczona i wychowawca zawierają kontrakt z rodzicami o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny. Informują o swoim dalszym ewentualnym postępowaniu w razie niedotrzymania warunków umowy (założenie „Niebieskiej Karty”);

8. Równolegle z działaniami opisanymi powyżej, pedagog/osoba wyznaczona podejmuje i koordynuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku:

Wzmocnienia dziecka:

- zapewnia mu odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacje psychologiczno-pedagogiczne, ewentualnie psychiatryczne w opiekującej się szkołą poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- wskazuje instytucje udzielające innych form pomocy (terapię indywidualną, grupową, zajęcia świetlicowe, warsztaty) – w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb;

Wspierania rodziny:

- wskazuje adekwatne do potrzeb, instytucje oferujące: poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, warsztaty umiejętności wychowawczych.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”

1. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” (tu: przez pracownika oświaty):

- w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta
- przemocą w rodzinie,
- w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka, czynności
- podejmowane i realizowane w ramach procedury (działania), przeprowadza
- się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego,
- jeżeli osobami stosującymi przemoc w rodzinie są osoby wymienione
- powyżej - działania z udziałem dziecka przeprowadza się w **obecności pełnoletniej osoby najbliższej** w rozumieniu art. 115 §11 ustawy z dnia 6czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. z 1997 Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) (cyt.: §11. Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub

stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu).

2. Formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do przewodniczącego „ZI” (do 7 dni) – kopia wypełnionego formularza pozostaje w szkole/placówce.
3. Przewodniczący „ZI” nie później niż w ciągu 3 dni od jej otrzymania przekazuje go członkom „ZI” lub „GR”.
4. Formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy, a która nie jest sprawcą przemocy.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego „ZI” wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) policji;

4) oświaty;

- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć Grupy Robocze w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W skład Grup Roboczych „GR” wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) policji;

4) oświaty;

- 5) ochrony zdrowia.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

18. Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole

Wypadek ucznia jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez nich.

Sposób działania:

1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu

Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły. Jej nieudzielenie, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną. W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji.

2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia

O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz radę rodziców. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia rodziców / opiekunów prawnych ucznia o

wypadku. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, powiadamiający o zdarzeniu ustala z nim: potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub potrzebę wcześniejszego przyjazdu rodzica i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w dzienniku zajęć. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu ucznia w szpitalu, należy zapewnić uczniowi opiekę w drodze do szpitala. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.

3. Zespół powypadkowy

Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi z zasady pracownik odpowiedzialny za służby bezpieczeństwa i higienę pracy. Jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor szkoły. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców. Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za BHP w szkole, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącego zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.

4. Postępowanie powypadkowe

Zespół powypadkowy:

- przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową

- rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół przesłuchania

rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły przesłuchania; jeżeli świadkami są uczniowie - przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia - świadka i jego rodziców

- sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku
- uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek
- uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku
- sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu.

Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie). Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się: poszkodowanego pełnoletniego i rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego. Jeżeli poszkodowany pełnoletni zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia, z materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się jego rodziców (opiekunów). Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami postępowania powypadkowego.

5. Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego

W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu: ustnie i wtedy przewodniczący wpisuje je do protokołu lub na piśmie. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiałem dowodowym. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.

6. Dokumentacja

Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.

19. Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego

Osoby odpowiedzialne za zarządzenie:

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.

Podstawy uruchomienia procedury:

Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:

- art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym,
- art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,
- art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,
- art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,
- art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,
- art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,
- art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,
- art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,
- art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,
- art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy,
- art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,
- art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.

Sposób działania:

- Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły

- Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
- W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę
- Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym przypadku.
- Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji

20. Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Podstawy uruchomienia działań:

Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Sposób działania:

- Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.
- Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego.
- Następnie dyrektor szkoły winien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
- W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.

21. Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych - procedura reagowania

Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet@dyzurnet.pl, tel. 801 615 005, Policja 997

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA

Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów:

Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy:

- (1) treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też
- (2) treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze dziecka.

Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. W przypadku sytuacji (1) rozwiązanie leży po stronie szkoły, zaś (2) należy rozważyć zgłoszenie incydentu na Policję oraz zgłosić go do serwisu Dyżurnet (dyzurnet.pl).

Identyfikacja sprawcy(-ów):

W identyfikacji sprawców kluczowe znaczenie odgrywać będą zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim występują na ogół: twórca treści (np. pornografii) oraz osoby, która udostępniły je dziecku. Często osobami tymi są rówieśnicy – uczniowie tej samej szkoły czy klasy, dzieci sąsiadów. Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców lub opiekunów dzieci uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci.

Działania wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły:

W przypadku udostępniania (szerowania, dzielenia się) treści opisanych wcześniej jako szkodliwych/ niedozwolonych/nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań. Działania szkoły powinny koncentrować się jednak na aktywnościach wychowawczych. W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na Policję.

Aktywności wobec ofiar zdarzenia:

Dzieci - ofiary i świadków zdarzenia – należy od pierwszego etapu interwencji - otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa z dzieckiem powinna się odbywać w warunkach jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W jej trakcie należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści. Należy koniecznie powiadomić ich rodziców lub opiekunów prawnych o zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka. Działania szkoły w takich przypadkach powinna cechować poufność i empatia w kontaktach z wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz udzielającymi wsparcia. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki nastąpił kontakt dziecka z nimi. Poszukiwanie przez dziecko tego typu treści w sieci lub podsuszanie ich dziecku przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego. Np. kontakty z osobami handlującymi narkotykami czy proces rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.

Aktywności wobec świadków:

W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie, czy szkole, wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych.

Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi:

W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka - niezwłocznie powiadomić Policję

Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi:

Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.

22. Cyberprzemoc – procedura reagowania

Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie osmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS¹.

Telefony alarmowe krajowe i lokalne:

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100, dyzurnet@dyzurnet.pl

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA:

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia:

Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (np. rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie.

Podziękować za zaufanie i zgłoszenie tej sprawy.

- Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemocy jest dobrą decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktylizacji czy wzbudzić podejrzenia sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji).
- Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo).

W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość /powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań , które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).

Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów:

Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.

Identyfikacja sprawcy(-ów):

Identyfikacja sprawcy(o w) często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niego cyberprzemoc. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją.

Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK)

Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły:

Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadośćuczynienia ofiarom cyberprzemocy). Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły (m. in. w statucie, kontrakcie, regulaminie). Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni

komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.

Aktywności wobec ofiar zdarzenia:

W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa dziecka wpływa fakt, że wie ono, iż szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu. Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy – należy zapewnić go, że nie jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa zachowywać się w ten sposób wobec niego, a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając sytuację. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu. Trzeba podkreślić, że szkoła nie toleruje przemocy i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo. Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych), zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbaniu o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku etc). Pomoc ofierze nie może kończyć się w momencie zakończenia procedury. Warto monitorować sytuację, „czuwać” nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować, jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy. W działaniu wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów ofiary – trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu dziecka – mówiąc mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców. Jeśli dziecko nie wyraża zgody, należy omówić z nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące nas zasady i przekazać informację rodzicom. W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.

Aktywności wobec świadków:

Należy zadbać o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, zwłaszcza, jeśli byli oni osobami ujawniającymi cyberprzemoc. W trakcie rozmowy ze świadkami należy okazać zrozumienie i empatię dla ich uczuć – obawy przed przypięciem łatki „donosiciela”, strachu przed staniem się kolejną ofiarą sprawcy itp.

Współpraca z policją i sądami rodzinnymi:

Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego – procedura powinna umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia). Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich). Za zgłoszenie powinien odpowiadać dyrektor szkoły.

Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi:

Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania stymuluje administrator serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

23. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią – procedura reagowania

Telefony alarmowe krajowe:

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100 Zgłaszanie nielegalnych treści: Dyżurnet, dyzurnet.p

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA:

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia:

Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni dziecka lub osoby zajmujące się „poszukiwaniem pedofili”. W pierwszym przypadku informacja trafia najpierw do szkół, w drugim - na Policję. Zdarza się, że informacja uzyskiwana jest ze środowiska rówieśników ofiary. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów:

Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia.

Identyfikacja sprawcy(-ów):

Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in.

zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.

Aktywności wobec sprawców ze szkoły/ spoza szkoły:

Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ew. świadkami.

Aktywności wobec ofiar zdarzenia:

W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także werbunku do grupy terrorystycznej należy przed wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobne wsparcie winno być udzielone w przypadku zaobserwowania antyzdrowotnych i zagrażających życiu zachowań uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań dzieci z inspiracją w Internecie należy powiadomić rodziców. Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/ pedagoga/psychologa/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji. Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.

Aktywności wobec świadków:

Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.

Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi:

W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego.

Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi:

W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

24. Łamanie prawa autorskiego – procedura reagowania

Podstawy prawne uruchomienia procedury:

Kodeks karny

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis):

Ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochoptego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. copyright trolling)

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA:

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia:

W zależności od okoliczności oraz zaawansowania problemu, w którym doszło do ujawnienia sprawy, zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną, na zamkniętym lub publicznym forum internetowym, na piśmie w postaci wezwania podpisanego przez domniemanego uprawnionego lub jego pełnomocnika) lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury). Przyjęcie zgłoszenia dokonanego w sposób nieformalny powinno zaowocować powstaniem bardziej formalnego śladu, w postaci np. notatki służbowej, zakomunikowania przełożonemu itd. w zależności od wagi sprawy. Na wstępnym etapie należy przede wszystkim unikać wdawania się w argumentację, pochoptego przyznawania roszczeń lub spełniania żądań, piętnowania domniemyanych sprawców itd. bez ustalenia wszystkich okoliczności sprawy, w razie potrzeby w konsultacji z prawnikiem. Prawo autorskie jest regulacją skomplikowaną, a sądy decydują w sprawach o naruszenie praw autorskich często w bardzo odmienny sposób, dlatego w większości przypadków uzyskanie fachowej pomocy prawnej jest wysoce wskazane. Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach internetowych szkoły, poza zakresem dozwolonego użytku, przez jej pracowników bądź uczniów. W przypadku naruszeń dokonanych przez uczniów szkoła nie może występować w roli sędziego - dochodzenie roszczeń należy pozostawić osobom uprawnionym. Szkoła powinna na każdym etapie skupić się na swojej

roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw autorskich, zwracając przy tym uwagę, że powinny one rzeczowo i konkretnie informować, jakie czyny są dozwolone, a jakie zabronione prawem.

Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów:

Należy zebrać informacje przede wszystkim o: ⌚ osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.) • wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku) Należy zweryfikować wszystkie informacje podawane przez zgłaszającego lub inne osoby. Jeżeli np. powołuje się on na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego. Należy sprawdzić, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.

Identyfikacja sprawcy(-ów):

Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. Szkoła nie powinna wyręczać tych organów w ich rolach ani też wkraczać w ich kompetencje. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej, wykorzystując otrzymanie zgłoszenia rzekomego naruszenia do przekazania zaangażowanym osobom (a być może i wszystkim uczniom, nauczycielom i opiekunom) wiedzy na temat tego, jak faktycznie prawo reguluje tę konkretną sytuację.

Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły:

Zasadniczo o dochodzeniu roszczeń wobec sprawcy decyduje sam uprawniony (tzn. autor lub inna osoba, której przysługują prawa autorskie). Szkoła powinna natomiast podjąć działania

o charakterze edukacyjno-wychowawczym, polegające na obszernym wyjaśnieniu, na czym polegało naruszenie oraz przekazaniu wiedzy, jak do naruszeń nie dopuścić w przyszłości.

Aktywności wobec ofiar zdarzenia:

Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu. Np. w przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.

Aktywności wobec świadków:

Stosownie do okoliczności, należy samodzielnie zebrać ich zeznania lub zadbać, aby zostały one zebrane przez uprawnione organy.

Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi:

Ponieważ, co do zasady dochodzenie roszczeń z tytułu naruszeń zależy od decyzji uprawnionego, to uprawniony musi samodzielnie zdecydować czy zawiadamiać Policję lub składać powództwo. Stosownie do wskazanej wyżej roli mediatora, szkoła powinna zaangażować się natomiast przede wszystkim w ułatwianie zakończenia sporu bez takiej eskalacji.

Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznym:

Warto rozważyć zorganizowanie szkoleń lub warsztatów z zakresu prawa autorskiego w intencji dla wszystkich zainteresowanych osób w szkole.

Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnym:

Zależnie od okoliczności, może być wskazana asysta sprawcy bądź ofiary przy kontakcie z tego typu podmiotami, np. w celu zablokowania dostępu do utworu umieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa. Ponadto, stosownie do przepisów prawa, tego typu usługodawcy mogą zostać zobowiązani do przekazania szczegółów dotyczących naruszenia

dokonanego z użyciem ich usług (do czego jednak może być potrzebne postanowienie sądowe).

25. Procedura postępowania w przypadku skreślenia ucznia z listy uczniów

Procedura postępowania w przypadku skreślenia ucznia z listy uczniów szkoły następuje w formie decyzji administracyjnej zgodnej z Kodeksem Postępowania Administracyjnego (dalej KPA) według następujących zasad:

1. sporządzenie notatki służbowej dotyczącej zaistniałego incydentu wraz z ewentualnymi zeznaniami świadków (art. 41 KPA – zasada pisemności);
2. sprawdzenie czy dany czyn jest uwzględniony w statucie szkoły jako przypadek, który upoważnia do podjęcia decyzji o skreśleniu;
3. zebranie wszelkich dowodów w sprawie między innymi opinie i wyjaśnienia stron oraz rodziców;
4. poinformowanie ucznia o prawie do rzecznika – jest nim wychowawca oddziału (jeśli nie jest wnioskodawcą skreślenia ucznia) lub inny nauczyciel wskazany przez ucznia. Obowiązkiem rzecznika jest rzetelne przedstawienie nie tylko uchybień w postępowaniu ucznia, ale także jego pozytywnych cech i okoliczności łagodzących - wyniki w nauce nie mogą być podstawą do skreślenia ucznia z listy uczniów szkoły;
5. zwołanie posiedzenia rady pedagogicznej w trybie przewidzianym w jej regulaminie;
6. przedyskutowanie na posiedzeniu rady pedagogicznej czy wykorzystano wszystkie możliwości wychowawczego oddziaływania szkoły na ucznia, czy otrzymał wcześniej kary przewidziane w statucie szkoły oraz czy udzielono mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
7. sporządzenie protokołu z posiedzenia rady pedagogicznej z uwzględnieniem wszystkich informacji mających wpływ na podjęcie uchwały;
8. wszczęcie postępowania w sprawie zgodnie z art. 61 KPA: zawiadomienie rodziców ucznia oraz poinformowanie o prawie wglądu w dokumentację sprawy oraz zapewnienie uczestnictwa rodziców w postępowaniu;

9. podjęcie uchwały dotyczącej rozpatrywanej sprawy – stanowiący charakter uchwały o skreśleniu obliguje dyrektora szkoły do poinformowania rady pedagogicznej o sposobie jej wykonania;
10. przedstawienie treści uchwały samorządowi uczniowskiemu celem sformułowania jego pisemnej opinii w tej sprawie – opinia nie jest wiążąca dla dyrektora szkoły, ale bez niej decyzja jest nieważna;
11. podjęcie przez dyrektora szkoły decyzji o skreśleniu ucznia na podstawie uchwały rady pedagogicznej, opinii samorządu uczniowskiego oraz własnego postępowania sprawdzającego zgodność uchwały z przepisami prawa;
12. sformułowanie decyzji o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły zgodnie z wymogami KPA – powinna zawierać uzasadnienie praktyczne i prawne (art. 107 KPA);
13. dostarczenie decyzji wszystkim osobom będącym stronami w sprawie: uczniowi i jego rodzicom (wspólne pismo, gdy uczeń jest niepełnoletni) oraz odrębne pismo skierowane do ucznia oraz jego rodziców, gdy jest pełnoletni. Data odbioru pisma umożliwia sprawdzenie dotrzymania terminu ewentualnego odwołania od decyzji;
14. wykonanie decyzji dopiero po upływie czasu przewidzianego na odwołanie lub natychmiast, jeżeli nadano decyzji rygor natychmiastowej wykonalności (obwarowanie art. 108 KPA);
15. wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji do czasu jego rozpatrzenia przez instancję odwoławczą.

26. Procedura postępowania w przypadku nieuczęszczania na zajęcia edukacyjne uczniów nieletnich i pełnoletnich

To ogólne zasady dla wszystkich uczniów wagarujących, ale nie jest to frekwencja poniżej 50%, która zaliczana jest do niezrealizowania obowiązku nauki:

1. niezgłoszona przez rodziców 7-dniowa nieobecność ucznia w szkole obliguje wychowawcę do kontaktu z rodzicami lub pełnoletnim uczniem;
2. nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne jest zobowiązany do poinformowania wychowawcy o częstej absencji ucznia na jego zajęciach;
3. częste niepokojące nieobecności (całodniowe lub na wybranych lekcjach) obligują wychowawcę do podjęcia działań wychowawczych (rozmowy z uczniem, nawiązanie kontaktu z rodzicami, zgłoszenie do pedagoga szkolnego, inne);
4. jeśli kontakt z rodzicami jest utrudniony lub wyegzekwowanie obecności ucznia w szkole, mimo podjętych działań, nie przynosi oczekiwanych rezultatów, należy pisemnie wezwać rodziców i ucznia do szkoły, celem wyjaśnienia przyczyn nieobecności i ustalenia podejmowanych działań wychowawczych i formalnych;
5. wszystkie informacje i czynności proceduralne muszą być dokumentowane i przechowywane w dokumentacji wychowawcy oddziału;
6. w celu optymalnego nadzorowania absencji wychowawca oddziału jest zobowiązany do przestrzegania obowiązujących w szkole terminów podliczania miesięcznej frekwencji oddziału.

27. Procedura egzekwowania obowiązku nauki

1. Procedurę uruchamia wychowawca oddziału, jeżeli nieobecność nieusprawiedliwiona ucznia na zajęciach edukacyjnych wynosi co najmniej 50% w ciągu miesiąca. Jest to traktowane jako niespełnianie obowiązku nauki i skutkuje uruchomieniem określonych procedur prawnych;
2. Wychowawca oddziału jest zobowiązany do nawiązania kontaktu z rodzicami (email – dziennik elektroniczny, telefonicznie, pisemnie – kopia pozostaje w dokumentacji wychowawcy) celem wyjaśnienia przyczyn nieobecności;
3. W przypadku, gdy rodzice nie reagują na wezwania wychowawcy oddziału lub nieobecność powtarza się w kolejnym miesiącu, wychowawca wysyła listem poleconym (kopia w dokumentacji szkolnej) upomnienie wzywające rodziców do wypełniania obowiązku nauki przez młodzież nieletnią – niewywiązywanie się z obowiązku nauki skutkuje rozpoczęciem postępowania egzekucyjnego;
4. Jeśli rodzice nadal nie podejmują współpracy z wychowawcą oddziału po upływie 7 dni od daty doręczenia upomnienia następuje wystawienie przez pedagoga szkolnego tytułu wykonawczego;
5. Dyrektor szkoły występuje do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa jako do organu egzekucyjnego z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w administracji ze wskazanym środkiem przymuszenia w postaci grzywny;
6. W przypadkach szczególnych, w odniesieniu do uczniów nierealizujących obowiązku nauki, zwłaszcza przejawiających cechy demoralizacji oraz z rodzin niewydolnych wychowawczo, gdy szkoła wyczerpała już prawnie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, rekomendowany jest wniosek dyrektora szkoły skierowany do właściwego Sądu Rodzinnego dla Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną nieletniego i podjęcie stosownych działań.

28. Procedura rozliczania frekwencji uczniów przez wychowawcę oddziału

1. Jeżeli uczeń opuści bez usprawiedliwienia 10 godzin wychowawca oddziału udziela kary statutowej – upomnienie wychowawcy oraz:
 - 1) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu ustalenie przyczyn absencji na zajęciach edukacyjnych,
 - 2) podejmuje działania wychowawcze na podstawie zdiagnozowanych przyczyn absencji,
 - 3) ustala zasady dalszego uczęszczania na zajęcia edukacyjne,
 - 4) informuje o konsekwencjach niewywiązywania się z ustalonych zasad,
 - 5) informuje rodziców i ustala zasady kontaktowania się w celu monitorowania frekwencji ucznia.
2. Przekroczenie 20 godzin bez usprawiedliwienia zobowiązuje wychowawcę oddziału do udzielenia kolejnej kary statutowej – nagany wychowawcy oraz powtórzenia procedury określonej w ust.1 pkt 1-5;
3. Przekroczenie 40 godzin bez usprawiedliwienia skutkuje udzieleniem kolejnej kary statutowej – nagany dyrektora. Wychowawca oddziału wpisuje do dziennika elektronicznego rodzaj kary i datę jej nadania, niezwłocznie informuje rodziców oraz przekazuje informację wicedyrektorowi do spraw wychowawczych, który przygotowuje w formie pisemnej decyzję o nadaniu wyżej wymienionej kary (kopia dokumentu pozostaje w dokumentacji dyrekcji szkoły);
4. W przypadku notorycznego unikania przez ucznia (ok. 2 tygodni) kontaktu z wychowawcą oddziału i dyrekcją szkoły decyzja zostanie przekazana rodzicom zobligowanym do wstawienia się w szkole;
5. Po udzieleniu nagany dyrektora wychowawca oddziału jest zobowiązany do spotkania z pedagogiem szkolnym oraz wicedyrektorem do spraw wychowawczych w celu

omówienia dotychczasowych działań, sytuacji ucznia

i ustalenia dalszego postępowania;

6. Po przekroczeniu 60 godzin nieusprawiedliwionych nieobecności na zajęciach edukacyjnych zostaje uruchomiona procedura skreślenia ucznia z listy uczniów szkoły;
7. Wychowawca oddziału podejmuje decyzję o usprawiedliwieniu bądź nieusprawiedliwieniu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych – powtarzające się notorycznie te same powody nieobecności mogą zostać zakwestionowane przez wychowawcę i wyjaśnione z rodzicem;
8. Usprawiedliwienie przez rodziców około 100 godzin nieobecności na zajęciach edukacyjnych obliguje wychowawcę do zorganizowania w szkole spotkania i ustalenia warunków monitorowania frekwencji ucznia oraz usprawiedliwiania nieobecności - w razie potrzeby może ono odbyć się w obecności pedagoga szkolnego lub wicedyrektora do spraw wychowawczych.

Ponadto:

1. Statut szkoły przewiduje inne kary regulaminowe
2. Równolegle z udzielanymi karami wychowawca prowadzi działania wychowawcze w stosunku do ucznia oraz informuje i włącza rodziców w podejmowane działania – konieczne jest ich dokumentowanie i przechowywanie w dokumentacji wychowawcy.
3. Wychowawca podejmuje decyzje kiedy zwraca się o pomoc i wsparcie do pedagoga szkolnego.
4. W stosunku do uczniów realizujących obowiązek nauki wychowawca musi pamiętać, że może sięgać po pomoc do odpowiednich instytucji: specjalistów do spraw nieletnich, sądu rodzinnego dla nieletnich.
5. Kary regulaminowe są udzielane nie tylko z powodu nieobecności nieusprawiedliwionych - jeżeli uczniowi została udzielona kara regulaminowa z innego powodu to wychowawca udziela kolejnej przewidzianej w statucie szkoły

29. Procedury zwalniania ucznia z zajęć edukacyjnych

1. Uczeń może zostać zwolniony z zajęć edukacyjnych na pisemną prośbę rodziców zawierającą datę, godzinę lub nazwę przedmiotu, którego zwolnienie dotyczy, rzeczowe uzasadnienie prośby oraz formułę: "biorę za córkę/syna odpowiedzialność po opuszczeniu terenu zespołu szkół".
2. Powyższą prośbę rodzic wpisuje w dzienniku elektronicznym
3. Uczeń zwalnający się z zajęć edukacyjnych udaje się do wychowawcy lub w razie jego nieobecności do nauczyciela przedmiotu. Nauczyciel ten zaznacza uczniowi nieobecność usprawiedliwioną do końca zajęć w dzienniku elektronicznym.
4. Po uzyskaniu zgody na zwolnienie z zajęć uczeń opuszcza budynek szkoły
5. Uczeń może być zwolniony z zajęć edukacyjnych z powodu złego samopoczucia (w przypadku nieobecności pielęgniarki) nie zagrażającego życiu według następujących zasad:
 - 1) uczeń zgłasza fakt wychowawcy, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi lub osobie funkcyjnej pełniącej dyżur;
 - 2) wychowawca kontaktuje się telefonicznie z rodzicem
 - i informuje o zaistniałej sytuacji – na wyraźną prośbę rodzica
 - i potwierdzeniu odpowiedzialności za córkę/syna po opuszczeniu terenu szkoły – zwalnia ucznia i fakt ten odnotowuje w e-dzienniku.

30. Przestrzeganie zasad i obowiązków określonych w przepisach dotyczących zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży

W szkole nie dopuszcza się:

1. wychodzenia nauczyciela z sali podczas prowadzenia zajęć i pozostawiania uczniów bez opieki;
2. nieprzestrzegania przyjętej organizacji zajęć edukacyjnych, w tym ich niepunktualnego rozpoczynania i kończenia;
3. pozostawiania uczniów bez opieki osób dorosłych podczas zajęć organizowanych poza szkołą (wycieczki, zajęcia edukacyjne, imprezy kulturalne i sportowe);
4. braku dyżurów nauczycieli w miejscach przebywania uczniów podczas trwania zajęć edukacyjnych i przerw międzylekcyjnych;
5. nierzetelnego spełniania opieki nad uczniami w czasie przerw międzylekcyjnych;
6. zlecania uczniom przez nauczycieli zadań, podczas wykonywania których pozostają bez opieki;
7. zezwalania uczniom na opuszczanie szkoły w czasie zajęć zaplanowanych w danym dniu bez uzgodnienia z rodzicami lub bez opieki osoby dorosłej;
8. braku zastępstw za nieobecnych nauczycieli;
9. braku kontroli sprawowania właściwej opieki nad uczniami podczas wycieczek i imprez szkolnych.

Zalecane jest:

1. baczne obserwowanie uczniów i reagowanie na wszelkie zachowania i postawy wskazujące na ewentualne problemy;
2. zapewnienie opieki uczniom zwolnionym z niektórych zajęć oraz oczekującym na ich rozpoczęcie;
3. stałe czuwanie nad pracą i zachowaniem uczniów podczas wszystkich zajęć.

31. Postępowanie w przypadku dewastacji mienia

Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który otrzyma informację lub stwierdzi zniszczenie mienia przez ucznia:

1. ustala okoliczności zaistniałego zdarzenia;
2. informuje o fakcie dyrektora lub: vice-dyrektora, pedagoga, psychologa lub osobę pełniącą dyżur
3. podejmuje próbę ustalenia sprawcy
4. zniszczenie lub szkodę ma obowiązek naprawić lub pokryć koszty uczeń, który ją wyrządził lub oddział, jeśli nie jest możliwe ustalenie sprawcy.

32. Procedura - zamach samobójczy ucznia

1. Działania uprzedzające, zapobiegawcze:

- a) omówienie problematyki na forum Rady Pedagogicznej;
- b) upowszechnienie procedur przewidywania zamachów;
- c) monitorowanie stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.

2. Działania interwencyjne:

- a) ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia;
- b) nie pozostawiaj ucznia samego;
- c) usuń wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru;
- d) bez rozgłosu przeprowadź ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce;
- e) zbierz wstępnie informacje o okolicznościach zdarzenia;
- f) wezwij pomoc (pogotowie, policję, straż pożarną) jeśli potrzeba;
- g) zadbaj, żeby interwencja służb przebiegała dyskretnie;
- h) towarzysz uczniowi- jesteś dla niego ważny;
- i) zawiadom dyrektora szkoły; dyrektor zawiadamia Wydział Edukacji Urzędu Miasta Rzeszowa
- j) dokonaj szybkiej oceny zagrożeń, wg klucza:
 - ryzyko umiarkowane: np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób,
 - duże ryzyko: np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby,

- ekstremalne ryzyko: np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął próbę nieudanego zamachu samobójczego lub inne działania zagrażające zdrowiu lub życiu,

a) zawiadom wychowawcę i pedagoga szkolnego, poinformuj o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka); w razie potrzeby podejmij niezwłocznie działania w celu ratowania życia i zdrowia poszkodowanego: w szczególności należy wezwać odpowiednie służby oraz zapewnić w miarę możliwości opiekę psychologa;

b) wychowawca powiadamia rodziców;

c) dyrektor szkoły dokonuje wyboru priorytetów i ustala strategię działania uzależniając ją od oceny sytuacji;

d) należy chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami stresującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.).

3. Działania naprawcze:

a) dokonaj diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi;

b) bezwzględnie skonsultuj dalszą strategię z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną lub placówką opieki zdrowotnej;

c) podejmij próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo, wzmocniła wzajemne więzi.

33. Procedury. Żałoba po śmierci ucznia

1. Działania uprzedzające:

- a) omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
- b) omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

2. Działania interwencyjne:

- a) poinformuj nauczycieli, wychowawców
- b) przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania – na godzinach wychowawczych, innych lekcjach
- c) poinformuj uczniów na forum klasy
- d) stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych

3. Działania naprawcze:

- a) oceń potrzeby - monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
- b) skonsultuj sytuację z pedagogiem lub specjalistą z poradni psychologiczno-pedagogicznej;
- c) ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

WAŻNE TELEFONY:

- Policja 997
- Straż Pożarna 998
- Pogotowie Ratunkowe 999
- Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
- Pogotowie Energetyczne 991
- Pogotowie Gazowe 992
- Pogotowie Ciepłownicze 993
- Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.
- Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet@dyzurnet.pl, tel. 801 615 005, Policja 997
- Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111
- Wakacyjny Telefon Zaufania dla Młodzieży: 507 832 741! Swoje problemy mogą tam zgłosić również dorośli, pracujący na co dzień z młodymi ludźmi. Telefon jest czynny codziennie (do 31 sierpnia), w godz. 19-21.
- Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100, dyzurnet@dyzurnet.pl
- Dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka 800 12 12 12

Niepubliczna Szkoła Podstawowa

Stowarzyszenia „KMK KOS”

w Kosowie, 89-115 Mrocza

tel. 52/385 61 97

e-mail: nspkosowo@wp.pl

DYREKTOR SZKOŁY

J. Wini

mgr Jadwiga Winiaszewska

